

T. G. Masaryk, Naše nynější krize

Ladislav Hejdánek

◆ glosa, česky, vznik: 1968/1970?

◆ gloss, Czech, origin: 1968/1970?

T. G. Masaryk, Naše nynější krize

V poslední době jsme se naučili nově a dnešníma očima číst národní klasiky; poznali jsme, že někteří jsou jimi z nedorozumění, jiní že beznadějně zastarali a někteří konečně že jsou neuvěřitelně aktuální. Není vše způsobeno tím, že se historické situace a s nimi i krize opakují nebo navracejí; ne všichni, kteří žili v obdobných situacích, nás ještě dnes dovedou oslovit. Masaryk k nim však náleží. Pozoruhodné a právě také dnes platné jsou jeho důrazy na nutnost pozitivního vztahu ke státu, ale také na nutnost kritičnosti a dokonce opozice, a to netoliko politické, nýbrž přímo filosofické, na nutnost kritiky plynoucí z celkového přesvědčení filosofického, které je odhodláno zaměnit staré novým. Významný je také důraz na to, že stát není všechno a neobjímá všechno, že i v politice platí zásady lidskosti, které nejsou pouze vytouženým, abstraktním ideálem, ale mají praktické, programové důsledky: láska, ne násilí; bránit se, ale neprovokovat; a prakticky proti všelijakým Bismarckům dokázat, že železem a krví se veliké otázky časové – jmenovitě dnes a u nás – řešit nedají.